

Gotowość do nauki w szkole

Pojęcie dojrzałości szkolnej, bo tak określa się gotowość do podjęcia przez dziecko zadań i obowiązków, jakie stawia przed nim szkoła, obejmuje zarówno jego rozwój psychiczny, fizyczny, umysłowy, emocjonalno-społeczny, jak i poziom opanowania umiejętności i wiadomości przygotowujących dziecko do podjęcia nauki czytania, pisania i liczenia. Troskliwi rodzice zawsze chcą przewidzieć trudności i zabezpieczyć się przed nimi. Marzą, aby nauka była dla ich dzieci fascynującym poznawaniem świata, a nie jak to odczuwa wiele dzieci, nudnym, trudnym i bezsensownym zajęciem. Zastanawiają się na pewno co mogą zrobić, jak pomóc dziecku, aby osiągnęło ten poziom dojrzałości, jakiego wymaga szkoła. Istotnym czynnikiem wpływającym na dojrzałość szkolną jest fakt uczęszczania do przedszkola. Dzieci o długiej karierze przedszkolnej wyróżniają się lepszym uspołecznieniem niż inne dzieci oraz lepszym przygotowaniem do szkoły.

W grupie dzieci 6-letnich kształtuje się osobowość dziecka, jego zdolności poznawcze i operacje umysłowe takie jak: porównywanie, uogólnianie, analiza i synteza, myślenie. Prowadzone są ćwiczenia usprawniające manualne i graficzne po to, aby dziecko nie miało problemów z pisaniem. Kształtują się postawy społeczno-moralne i cechy charakteru, rozwija się zasób słownika dziecka. Na tym etapie pamiętać należy o wspomaganiu tego, co rozwija się wolniej, słabiej, o rozwijaniu i zauważaniu zdolności dziecka, o zapewnieniu warunków do wszechstronnego rozwoju (zapewnienie pomocy dydaktycznych, warunków do pracy, dbanie o zdrowie dziecka, zapewnienie zajęć ruchowych). Pamiętać należy także o tym, aby kontaktować się z nauczycielem dziecka, wiedzieć jak sobie radzi i od razu zapewnić mu pomoc. Ćwiczenia usprawniające najlepiej prowadzić w formie zabawy, zachęcać dziecko do wypowiadania się czytać mu książki, ograniczyć oglądanie telewizji.

I tak dziecko, które osiągnęło gotowość szkolną powinno:

1. *W sferze sprawności umysłowej;*

- opanować analizę i syntezę wzrokową oraz słuchową;
- wypowiadać się, wymawiać słowa i budować zdania poprawnie gramatycznie;
- wymawiać prawidłowo wszystkie głoski-jeśli ma wadę wymowy powinno być pod opieką Poradni Logopedycznej;
- logicznie i dość płynnie opowiedzieć o niedawnym wydarzeniu, opowiedzieć treść obrazka wyodrębniając szczegóły istotne i ważne dla akcji przedstawionej na obrazku;
- chętnie słuchać czytanych mu książek i potrafić opowiedzieć ich treść;
- rozpoznawać kolory i umieć je nazywać;
- znać kilka piosenek i rymowanek dziecięcych;
- rozumieć i wykonywać polecenia kierowane do niego;
- mieć dobrą koordynację wzrokowo -słuchowo-ruchową;
- posiadać dobrą orientację w schemacie własnego ciała oraz przestrzenną, kierunkową;
- dobrze orientować się w najbliższym środowisku społecznym i przyrodniczym;
- umieć liczyć na konkretach;
- rozpoznawać i nazywać figury geometryczne.

2. *W sferze sprawności ruchowej i manualnej:*

- być samodzielne, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych czynności samoobsługowych -zapinanie guzików, wiązanie sznurowadeł, ubieranie i rozbieranie się;
- ciąć i bezpiecznie posługiwać się nożyczkami;
- wykonywać czynności wymagające zręczności palców, jak nawlekanie koralików, układanie klocków, gry zręcznościowe, itp.;
- umieć rzucać i łapać dużą piłkę;
- potrafić skakać, podskakiwać na jednej nodze;

- sprawnie posługiwać się przyborami do rysowania i pisania, prawidłowo je trzymać;
- zachowywać prawidłowy kierunek kreślenia figur, szlaczków, liter-do prawej do lewej oraz z góry na dół;
- odwzorowywać podane kształty;
- wykonać pracę na zadany temat różnymi technikami plastycznymi;
- być sprawne ruchowo, szybkie, zwinne;
- mieć sprawną równowagę;
- mieć ustaloną lateralizację-dominuje jedna strona.

3. *W sferze umiejętności społecznych:*

- starać się wykonywać czynności do końca, w określonym czasie, wytrwale;
- zachowywać się rozważnie;
- przestrzegać ustalonych zasad, zastosować się do reguł gier i zabaw;
- mieć ufną stosunek do otoczenia;
- panować nad reakcjami emocjonalnymi, nie ulegać chwilowym nastrojom;
- potrafić dzielić się z innymi;
- być lubiane, akceptowane przez rówieśników;
- nie reagować agresywnie ani zbyt emocjonalnie w obliczu trudności, niepowodzeń;
- pomagać w prostych pracach domowych;
- dbać o utrzymanie porządku w najbliższym otoczeniu;
- być chętne do pomocy, pozytywne;
- skupić uwagę na danej czynności;
- dostosować się do nowej sytuacji i środowiska;
- chętnie bawić się z rówieśnikami;
- zależnie od sytuacji poprowadzić zabawę, podporządkować się grupie, współpracować.

Każdy z rodziców obserwując dziecko, słuchając go może w przybliżeniu określić czy dziecko osiągnęło ten poziom dojrzałości, którego wymaga szkoła. A jeśli nie jest jeszcze gotowe, to w którym obszarze należy udoskonalać jego umiejętności, popracować pod kierunkiem nauczyciela, czy może zgłosić się do specjalistów w poradni.

Aby próg szkolny dziecko przekroczyło w miarę spokojnie, bez stresu należy je do tego przygotować. Oto kilka praktycznych wskazówek:

- nigdy nie wolno straszyć dziecka szkołą i nauczycielami;
- dziecko powinno się cieszyć, że idzie do szkoły;
- powinno uczestniczyć w zakupach przyborów szkolnych, wybrać to, co mu się podoba;
- wcześniej przygotujmy biurko, półkę na książki i przybory szkolne, stałe miejsce do pracy;
- należy pamiętać, że dla prawidłowego rozwoju dziecka potrzebne są odpowiednie warunki;
- ład, spokój i pogodna atmosfera w domu;
- utrzymanie kontaktu emocjonalnego z dzieckiem;
- przestrzeganie stałego rozkładu dnia;
- wdrażanie do samodzielności, obowiązkowości i punktualności;
- zapewnienie kontaktów z rówieśnikami;

Gdy dziecko zacznie chodzić do szkoły:

- ✓ rozmawiamy z nim o tym, co się tam działo, czego ciekawego się dowiedział;
- ✓ przeglądamy jego zeszyty;
- ✓ chwalamy, zachęcamy do pracy;

- ✓ nie krzyczymy jeśli czego nie potrafi, ale spróbujmy mu pomóc;
- ✓ współpracujemy z nauczycielami;
- ✓ nie wyręczamy dziecka z obowiązków szkolnych.

Im pełniejsza dojrzałość psychiczna, emocjonalna, społeczna, fizyczna, umysłowa dziecka przekraczającego próg szkoły, tym większa gwarancja jego powodzenia w nauce.

Elżbieta Bolonek

Literatura:

1. B. Wilgocka- Okoń „Gotowość szkolna dziecka sześciolatniego”. Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003
2. H. Prus- Wiśniewska. „Zanim dziecko pójdzie do szkoły”, MEDIUM. Warszawa 1995